

оптимальність співвідношення позикових і власних джерел фінансування залежить від конкретних умов господарювання, фінансової політики, обертання капіталу, галузевих особливостей тощо.

Список використаних джерел

1. Бланк І.А. Фінансовий менеджмент. – К.: Ніка – Центр, 2008.
2. Філіна Г.І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2009. – 320с.
3. Гудзь О.Є. Джерела формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств /О. Є. Гудзь // Облік і фінанси АПК. – 2007. – №3/5. – С. 100–105
4. Нісходовська О.Ю. Державна підтримка аграрного сектору економіки України. /О.Ю Нісходовська/ Збірник наукових праць ПДАТУ. – Кам'янець-Подільський: ПДАТУ. Випуск 22 . 2014. С 294-297.
5. Єфремова Н. Джерела формування фінансових ресурсів машинобудівного підприємства: їх склад та оптимізація структури [Електронний ресурс] /Н. Єфремова, О. Золотарьова, І. Дердуга // Ефективна економіка – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=993>.

Алімова Марія
студентка 1 курсу ОС «Магістр»
спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»,
Науковий керівник: **Дранус В.В.**,
к.е.н., асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

СТРАХУВАННЯ РИЗИКІВ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ВИРОБНИЦТВІ

Ризик – це невід'ємний елемент підприємницької діяльності. Але в сільськогосподарському виробництві ризик є значно більшим в силу ознак, характерних тільки для цього виду господарювання. Сільськогосподарське виробництво є одним із найбільш ризикованих видів підприємницької

діяльності. Ризикованість аграрного бізнесу визначає ряд факторів, які не притаманні іншим галузям народного господарства, тому розгляд даної проблеми є актуальним і важливим.

Передумовою надання ефективного страхового захисту аграріям є з'ясування поняття ризику в страхуванні, виявлення їх основних видів та можливість надання страхового захисту у процесі сільськогосподарського виробництва.

Ризик розглядається як загроза або можливість відхилення фактичних результатів діяльності або прийнятих рішень від запланованих. З економічної точки зору ризик суб'єкта господарювання у сфері АПК слід трактувати як загрозу недоотримання доходу, перевищення видатків чи витрат ресурсів у результаті виконання конкретних видів виробничої, збутової чи фінансової діяльності.

Ризик є величиною, яка характеризує збитки від неправильних управлінських рішень, прийнятих в результаті осмислення економічних, політичних, соціальних та інших факторів середовища, в якому протікає діяльність фірми. Оптимальне управлінське рішення передбачає високу якість прогнозування тенденцій розвитку та змін, які в свою чергу визначають якість аналізу поточної ситуації. Негативними наслідками непевної події можуть бути не лише прямі втрати (збитки), а й непрямі, скажімо, недоотримана (втрачена) очікувана користь, якої планувалося досягти у процесі господарської діяльності. Звідси випливає такий висновок: ризик — це ймовірність зазнати втрат очікуваної економічної (фінансової) користі або прямих збитків через появу непевної (випадкової) події, що стосується майнового інтересу членів суспільства [3, с.63]. Невизначеність, пов'язана з можливістю виникнення в ході реалізації рішення несприятливих ситуацій і наслідків, характеризується поняттям "ризик" [4, с.17]. Але найбільш повно, на наш погляд, формулювання терміну "невизначеність" розкрита В. А. Черновим: "Невизначеність - це неповне або неточне уявлення про значення різних параметрів в майбутньому,

породжуваних різними причинами, і перш за все неповнотою або неточністю інформації про умови реалізації рішення, у тому числі пов'язаних з ними витрати і результати" [5, с.23-24].

Д. І. Дема, О. М. Віленчук, І. В. Дем'янюк пропонують всю сукупність ризиків у сільському господарстві поділити на наступні групи:

1. Ризики, пов'язані з проявом природних, техногенних, антропогенних та радіаційних небезпек, які супроводжують процес сільськогосподарського виробництва.

2. Ціновий або ринковий ризик за останні п'ятнадцять років для вітчизняних аграріїв особливо був відчутний із-за цінової невизначеності на сільськогосподарську продукцію. Невикористання у повній мірі можливостей ринкових механізмів ціноутворення, таких як формування біржової ціни товару, укладання ф'ючерсних контрактів, значно звужують фінансові можливості товаровиробників у плануванні свого балансу доходів і витрат, а якщо ще врахувати практичну відсутність державних дотацій (субсидій) на розвиток господарства, то це безумовно шлях до фінансової скрути і, навіть, банкрутства багатьох сільськогосподарських підприємств.

Необхідно відзначити, що відносні зміни цін протягом року можуть мати достатньо складний та неоднозначний характер, що обумовлено сезонністю сільськогосподарського виробництва. Так, наприклад, високі коливання цін на зернові, характерні в період до жнив, які знижуються після збирання урожаю, коли з'являється перша інформація стосовно валового збору зерна. Іншим фактором коливання цін протягом року можуть бути сезонні преференції споживачів.

3. Інституціональний ризик пов'язаний зі змінами економічної політики держави стосовно аграрного сектора. Зазначений ризик особливо актуальний для трансформаційних економік, яким властиві часті зміни правового регулювання, постають проблеми земельних відносин, змінюються умови та рівень інвестиційної привабливості сільськогосподарського виробництва.

4. Фінансовий ризик пов'язаний із способом утворення, нагромадження капіталу та фінансуванням підприємства. Ризик у даному випадку обумовлений змінами у залежності від випадку, ставок кредитування по запозиченому капіталу, розмірів акціонерного капіталу й недостатньою ліквідністю [2, с.195].

В.В.Дранус стверджує, що страхування, будучи одним з основних інструментів зниження впливу виробничо-господарських ризиків в сільськогосподарському виробництві дозволяє трансформувати ризик отримання значної шкоди в необхідність нести відносно незначні витрати у вигляді страхових внесків. Специфіка страхування виробничо-господарських ризиків в сільськогосподарському виробництві полягає в тому, що в цій галузі процес виробництва значною мірою пов'язаний з виробничо-господарськими ризиками. Під страховим виробничо-господарським ризиком у сільськогосподарському виробництві доцільно розуміти ймовірність отримання результату, відмінного від очікуваного, внаслідок змін умов діяльності в процесі реалізації прийнятих рішень сільськогосподарськими виробниками з врахуванням критеріїв виникнення ризиків. Таке трактування страхових виробничо-господарських ризиків дозволило розробити схему їхніх взаємозв'язків, що в свою чергу дає можливість практично застосувати відповідні методи мінімізації та способи зниження виробничо-господарського ризику та обрати пріоритетний інструмент фінансування [1, с.108].

Отже, на нашу думку, агроризики можна класифікувати за масштабом впливу, за наслідками, за впливом на етапи сільськогосподарського виробництва. За впливом на етапи сільськогосподарської діяльності ризики можна розділити на дві групи. Перша група - ризики, що можуть вплинути на отримання сільськогосподарської продукції запланованої кількості та якості (виробничі, природно-кліматичні ризики). Друга - ризики, що можуть мати вплив на отримання запланованого фінансового результату діяльності підприємства (ринкові, маркетингові, цінові фінансові, юридичні, інституційні, інформаційні ризики).

Стає зрозумілим, що система мінімізації виробничо-господарських ризиків у сільськогосподарському виробництві, як комплекс ефективних методів та інструментів держави та приватного сектору, є необхідною складовою частиною ринкової інфраструктури та одним з базових елементів сталого розвитку аграрної галузі.

Список використаних джерел

1. Дранус В.В. Сутність та характеристика виробничо-господарських страхових ризиків у сільському господарстві / В.В.Дранус // Страховий ринок України в умовах фінансової глобалізації: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, КНЕУ, 10-11.04.2014 р.-с.400., с.105-108.
2. Страхові послуги: навч. посібник / Д. І. Дема, О. М. Віленчук, І. В. Дем'янюк; за заг. ред. Д. І. Деми. – К.: Алерта, 2013. – 484 с.
3. Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С. С. Осадець. - Вид. 2-ге, перероб. і доп. - К.: КНЕУ, 2002. - 599 с.
4. Шапкин А. С. Экономические и финансовые риски: оценка, управление, портфель инвестиций. М.: Дашков и К., 2004. - 544 с.
5. Чернов В. А. Анализ коммерческого риска. М.: Финансы и статистика, 1998. - 128 с.

Антименюк Ангеліна

студентка 2 курсу

спеціальності 073 «Менеджмент»

Науковий керівник: **Лаврук О.С.,**

к.е. н., доцент кафедри менеджменту,

публічного управління та адміністрування

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський

СУТНІСТЬ І ЗМІСТ ПЛАНУВАННЯ ЯК ФУНКЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ

У сучасних умовах підприємства не можуть домогтися стабільного успіху, якщо не будуть чітко й ефективно планувати свою діяльність, постійно збирати й акумулювати інформацію як про стан цільових ринків, положенні на них конкурентів, так і про власні перспективи і можливості.